

ועל כך יהיה כוודאי נמוש עיקר הוויכוח כי עירעור.

מי ניצח, בעצם?

כדרכו של עולם, טענו שני הצדדים, מייד עם היוודע פסקהדין, שהם נחלו ניצחון גדול. בצלאל מיוזרחי הצביע על כך שזכה בארבעה מחמשת הפרטים שעליהם הגיש את המישפט, וכי רק בפרט החמישי, שחשיבותו פחותה, נמצא כי העיתון פירסם אמת. משמע ישוהא טוהר, וכל חבריו הטובים יכולים לחבק אותו במצפון שקט.

הארץ ועורכיו טענו את ההיפך. לדעתם, הצדיק פסקי הדין את פעולתם ואת מימצאיהם (אף כי השופט לא קיבלה — "בשגה" — את מסקנותיהם לגבי מיוזרחי). בסוגיה זו מותר להכריע, ואשתדל לעי

שות זאת, כמיטב הכנתי, במאמר זה. אין זה סוד כי במשך כל ימי המישפט היתה נטושה גם במערכת העולם הזה מחלוקת רבה לגבי אפיו של בצלאל מיוזרחי וצידקת הארץ. מחנה אחד סבר כי בצלאל מיוזרחי אכן נפל קורבן למערכה של רצח-אופי ועלילת דם. מחנה שני סבר כי הארץ צדק לחלוטין, וכי מיוזרחי הוא אחד מראשי "הפשע המאורגן" בארץ.

משום כך שורבב העולם הזה במקומות רבים בפרור טוקול של המישפט, כששני הצדדים נעזרים בפירסומי העולם הזה ובכתביו. אלי תבור הוזמן להעיד מטעם התביעה, ויגאל לביב הוזמן להעיד מטעם ההגנה.

סמוך לפירסום הדברים נגד מיוזרחי, גינה העולם הזה בחריפות את פעילותו של ח"כ אהוד אולמרט, והגדיר אותה כמקרקאריזם שפל. כי אולמרט לא הסתכן, אלא

באולם בית-המישפט, ועתה הוא מובא בצורה תמציתית בפסקהדין.

מה אומרים, איפוא, המימצאים העובדתיים שהשופטת שולמית ורנשטיין?

בשולי העולם התחתון?

יאמר הדבר מייד: פסקהדין אינו מטהר את מיוזרחי.

רחוק מזה. רחוק מאד מזה!

התמונה המתקבלת מפסקהדין היא — לפי חות! — שבצלאל מיוזרחי חי לו בשולי העולם התחתון, שחבריו הקרובים ביותר הם פושעים מסוכנים, שיש לו עם פושעים אלה גם יחסים עסקיים, ושנפחות במוקרה חשוב אחר הוכח שהוא דיבר עימם על ביצוע פשע חמור ביותר — הברחת הרואין.

דעומת זאת קבעה השופטת שלא הוכח כי הוא שייך להירארכיה של הפשע המאורגן, וכי הוא ממלא שם את התפקיד שיועד לו בכתבות של "הארץ": תפקיד אישי-הכספים של אירגוני-הפשע, המממן את מיבצעיו בייחוד כשטח הסמים והיהלומים הגנובים.

והי תמצית התמצית של פסקהדין. אין בה כדי לשמח את הארץ, שגדון לתשלום הוצאות המתקרבות למיליון לירות, והעשוי להידון לתשלום פיצויים קלים או כבדים. אך כוודאי אין בכך כדי לשמח את ליבו של בצלאל מיוזרחי, או כדי להצדיק את עריכתם של נישפיי ניצחון על-ידו ולמענו.

השופטת לא אמרה כי בצלאל מיוזרחי

פירסמו חומר רב. חומר זה הובא למישפט מיוזרחי ואושר כווד עידידי השופטת.

"פשע מאורגן"?

ה, אם כן, הוכח?

הטענה העיקרית, שבצלאל מיוזרחי הוא איש מרכזי בהירארכיה של הפשע המאורגן, לא הוכחה, לדעת השופטת. לא הוכח שיש בכלל הירארכיה כזאת.

אני מוכרח לומר שמעולם לא הבנתי את מילחמת האיתנים הנטושה על מילות-הקסם "פשע מאורגן". נשכחו על כך נהרות של דיו, וועדות-חקירה מכובדות עסקו בזה, כאילו חיינו תלויים בדבר.

בדצמבר 1971 נאמתי בכנסת את הנאום הראשון על אירגוני הפשע בארץ. על סמך מידע, שסופק לי בעיקר על-ידי קציני-מישטרה נאמנים. פרשתי לפני הכנסת תמונה של שורה של חברות-פשע קבועות, ואף ויהיתי את ראשיהם. בין השאר הזכרתי את "חבורת הכרם" ו"חבורת בת-ים".

האם זה "פשע מאורגן"? אולי. האם ההגדרה השוכה?

יש בארץ עשרות חבורות-פשע קבועות, העוסקות בכל סוגי הפשיעה. לפעמים תבורה אחת שוקעת, ואחרת משתלטת על שיטחה. לעיתים הן קיימות זו בצד זו בשלום, כל אחת בשיטחה.

באמריקה נוצרה האגדה (או המציאות) של "סינדיקט הפשע", אירגון-על המפקד על כל אירגוני-הפשע המקוריים. מעולם לא הוכח שיש דבר כזה בארץ. מפעם לפעם שמענו שמועות כאלה, ונלחשו שמות — אך מעולם לא הוכח הדבר באופן משכנע, וגם במישפט זה לא באה ההוכחה.

בבית-המישפט: בצלאל מיוזרחי עם אשתו שולמית (באמצע) ופרקליטו גבי כהן

יש אומרים כי קיום מיפקדה מרכזית הוא מחוייב המציאות, כאשר עוסקים בהברחת סמים קשים. כי הברחת זו מחייבת אירגון רב, חלוקת שטח-המכירה של הסמים בין הכנופיות השונות כדי שלא יתחרו זו בזו, מימון, שרות-בלדרים, ועוד.

יתכן. אך הדבר יכול להסתדר גם באמצעות הסכמים, קבועים או מאולתרים, בין הכנופיות השונות, כפי שהוא קיים ביניהן לגבי פשעים אחרים.

על כל פנים, אם ביקש "הארץ" להוכיח כי יש פיקוד מרכזי, מעין ממשלה של עולם הפשע, וכי בצלאל מיוזרחי הוא שר-האוצר בממשלה מרכזית זו, נכשל העיתון. מייד נראה מה הוכח. אך הדבר הזה לא הוכח, לדעת השופטת.

לי עדיין לא ברור מדוע זה חשוב. אם יש כמה חבורות-פשע מסוכנות, הסותרות ברצח ובמוות הלבן, או שיש אירגון-פשע עליון המפעיל את כל החבורות — מה ההבדל? לי נדמה כי הוויכוח על "הפשע המאורגן", נוסח אמריקה או "נוסח ישראל", הוא ויכוח-סרק, שנועד להאדיר את הפירסומת של פוליטיקאים מפוקפקים או לספק כותרות לאמורים.

כך או כך — המציאות היא חמורה ביוי תר. פשעי-מאורגן או אירגוני-פשע — יש להי לחם בהם עד חורמה. וכי מי שעוסק בכך ברציני נות — כפי שאכן עשה "הארץ" — יבורך.

עיסקה של סמים

מתוך שפע הפרשות שהועלו במישפט, מזדקרת פרשה אחת, שיש לה חשיבות מכרעת.

הארץ קיבל מידע המודיעים המישטרתיים שלו, שייתפו עימו פעולה בגלוי או בסמוי, את הדו"ח של מפקח-המישטרה חיים בולקין, אשר הקשיב לשוחה של בצלאל עם שני ראשי חבורת-הכרם, רחמים אהרוני וטוביה אושרי, שנערכה בבית-קפה.

דובר בשיחה כי "הלבן שיצא באחרונה הוא ממין משוכח ביותר". לאחר מכן הוזכרו סכומים שונים — 1.5

הושמין לריק, וכי הוא אישי-עסקים נקי מכך רבב, שנמפלגו אדיו על לא עוול בכפו. להיפך: השופטת קשרה אותו לכך אורך פסקהדין הי ארוך לפושעים ולפשעים. היא רק טענה כי "הארץ" לא הוכיח את האשמותיו המפלגות.

למעשה מדובר כאן יותר על ניסוח הדברים. מאשר על תוכנם. הארץ יכול היה לפרסם את האשמותיו המפלגות גות מבלי לזהות את בצלאל מיוזרחי — ואז לא היה העיתון נפגע. הוא יכול היה גם לעשות את ההיפך: לפרסם את כל האשמות החמורות נגד מיוזרחי, שלגביהן היו לו הוכחות סבירות, ולהימנע מלהסיק לגבייו את המסקנות המרחיקות לכת על מקומו המרכזי בעולם הפשע. כך רומזת (ואף אומרת) השופטת.

יתכן כי בית-המישפט העניין וסיק, עי סמך העובדות שהוכחו, מסקנה אחת. אך גם כפי שעומדים הדברים עתה, בפסקהדין שדפנינו, מצטיירת תמונה חמורה מאד לגבי מיוזרחי.

יש לזכור את המיכשולים הרבים העומדים לפני עיתון בחקירה מסוג זה. בניגוד למישטרה, אין לעיתון אמצעים כמו מעצר, חקירה, עיכוב, חיפוש, כוח-אדם ומכשירים טכניים. המחוקק הישראלי אינו מכיר בתפקידו המיוחד של העיתון בחברה החופשית, ואינו מעניק לעיתונאי שום זכויות במילוי תפקידו. העיתונאי משול לכל אזרח פרטי, המבקש לדעת דבר-מה מטעמים פרי-טיים.

העולם הזה, שהוא אבי העיתונאות החוקרת והחושפת בארץ, מודע לכך יותר מכל גורם אחר. במרוצת השנים נתקלו חוקרינו וכתבינו בחומר רב על בצלאל מיוזרחי ועל שאר האנשים שהוזכרו במישפט. נאלצתי לפסול חלק ניכר מן החומר הזה, כאשר הגעתי לכלל מסקנה שאין בדינו הראיות הדרושות, שתעמודנה בבית-המישפט. לכן אני יודע להעריך את אומץ-הלב של הארץ. שפירסם מה שפירסם וקיבל על עצמו את הסיכון.

על אנשים אחרים במישפט, כגון רחמים אהרוני וטוביה אושרי, ראשי חבורת-הכרם,

התחבא מאחרי החסינות של חבר-כנסת (חסינות שהיא מוחלטת בשטח זה, ואינה ניתנת כלל להסרה). מאחר שהפסנו גם לאחר מכן את אולמרט בשקרים גסים, ואף פירסמו זאת בצורה שאינה מחוסנת, התחזקה דעתנו זו. גם השופטת לא התרשמה, כנראה, לחיוב ממעשי הח"כ רודף-הפירסום, והיא כללה בי פסקהדינה רמז עבה של זילזול: "לא אביע את דעתי על הדרכים שנקט ח"כ אולמרט כי פירסומים שהוא מפרסם..."

שונה לגמרי פעולת הארץ. העיתון נהג בצורה אמיצה ומכובדת: הוא פירסם את הדברים שהאמיץ בהם, תוך קבלתו על עצמו את מלאו הסיכון. בכך איפשר את חשיפת כל הדברים בבית-המישפט וקביעת העובדות לאמתן על פי השיטות המקובלות במדינת-חוק.

כאשר אך פורסמה הסידרה של הארץ, באוגוסט 1977, כתבתי בשבועון זה (העולם הזה 2084) מאמר תחת הכותרת, "הכרעה מישפטית!" ותבעתי מן האדונים בצלאל מיוזרחי ומרדכי ("מנטש") צרפתי להגיש מישפט, כדי שהדברים יבוררו סוף-סוף עד תוכם.

כתבתי אז: "מצב מעורפל זה הוא בלתי-נסבל. הוא בלתי-נסבל לציבור, והוא צריך להיות בלתי-נסבל לאני שים ששמותיהם הוזכרו בהקשר זה. על כן: תהא-נא הכרעה!"

במקביל לכך תבעתי באותו מאמר את הקמתה של ועדת-חקירה ממלכתית, לבירור האמת לגבי קיומו ופעולתו של אירגון-הפשע בארץ.

שתי הדרישות נתמלאו, ואיני יודע אם תרומתי הצנועה השפיעה על כך. הממשלה מינתה את ועדת-שימורן, ובצלאל מיוזרחי הגיש תביעת-דיבה.

במישפט הועלה כל החומר שהיה בידי מישוה נגד בצלאל מיוזרחי. הועלו כל הפרשות הידועות. הארץ נעזר במידה מכרעת בחומר מישטרתי שהודלף לו, וגם בחומר של מסי-הכנסה, יתכן, כמובן, כי רק חלק קטן מן העובי דות הגנוגות לבצלאל מיוזרחי הגיע לידעת הארץ והשופטת. אך כל הידוע הובא לבירור, נותח בהרחבה